

“Why Does Eretz Yisrael Mean So Much to Us?!”

1. ספרי דברים, פ' ראה יב, פסקא פ

מעשה ברבי יהודה בן בתירה ורבי מתיה בן חרש ורבי חנניה בן אחי רבי יהושע ורבי יונתן שהיו יוצאים חוצה לארץ והגיעו לפלטום וזכרו את ארץ ישראל. זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו את המקרא הזה +שם /דברים/ יא לא+ "וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות את כל החקים האלה", חזרו ובאו למקומם, אמרו: **ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה.**

2. במדבר לג, נג- והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה.

3. השגות הרמב"ן, ספר המצוות, עשה ד- שנצטוינו לרשת הארץ אשר נתן האל יתברך ויתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב ולא נעזבה ביד זולתינו מן האומות או לשממה. והוא אמרו להם (במ' לג, נג) "והורשתם את הארץ וישבתם בה".

3. ר' יעקב עמדין (היעב"ץ), סידור בית אל, עמ' יד

ובאמת היא תמיהא קיימת על ישראל קדושים. בכל מקום הם הקפידו על עצמן בכמה דקדוקי מצות שהחזיקו בהם מדקדקים בהם ביותר מפזרים ממון רב וטורחים מאד לקיימן בשלימות האפשרי. ומדוע מזלזלין ומתעצלין במצוה החביבה הזאת, **יתד שכל התורה תלויה בו!**

4. אור החיים הקדוש, סוף פרשת נצבים

ודבר זה ג"כ הוא מהשגת השלימות כי ישיבת הארץ היא **מצוה כוללת כל התורה.** צא ולמד ממאמרם ז"ל שכל ההולך בה ד' אמות יש לו חלק לעולם הבא שכולו חיים.

5. החפץ חיים, שמירת הלשון, חתימת הספר, פ"ג

ואף אנו נאמר בענינו, דלפי זמננו בעו"ה שהופקר אצל איזה אנשים לגמרי עון לשה"ר ורכילות, אם אחד יתחזק תמיד בענין שמירת הלשון שלא לעבור על עון לשה"ר ורכילות, כמה מהשכר יגיע לו עי"ז, דהלא ידוע הוא מה שכתוב בספר חרדים **דמצוה שאין לה דורשין**, היא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפין, רדוף אחריה לעשותה. מפני שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכל. וכבר ידוע גודל ענינו של מת מצוה, ממה דאמרו (ברכות כ') דאפילו כהן גדול ונזיר והולך לשחוט פסחו ולמול את בנו שאינו מטמא לקרובים אבל מטמא הוא למת מצוה, כדי שלא יהיה מונח בבזיון.

6. בבלי, גיטין ח ע"ב- אע"ג דאמירה לעכו"ם שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו רבנן

7. תוספות, שם- אבל משום מצוה אחרת לא היינו מתירין אמירה לעכו"ם במלאכה דאורייתא.

8. תוספתא מסכת עבודה זרה ד, ג (או ה, ב)

ישרה אדם בארץ ישראל ואפילו בעיר שרובה גוים ולא בחוצה לארץ ואפילו בעיר שכולה ישראל מלמד שישבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה.

9. שולחן ערוך, אבן העזר, סימן עה, ג- בד"א, מח"ל לח"ל, ומא"י לא"י; אבל מח"ל לא"י, כופין אותה

לעלות אפילו מנוה יפה לנוה הרע, ואפילו ממקום שרובו ישראל למקום שרובו עובדי כוכבים.

10. הרב צבי יהודה קוק, ארץ צבי, עמ' 201

שאלה: בענין שלמות א"י האם אין להתחשב במצבי פקוח נפש? הרב צב"י: פקוח נפש קיים בכל מלחמה, וכן במלחמת מצוה זו. אנו נכנסים בה על דעת כן שנהיה במצב של פקו"י. הרמב"ם מגדיר בדברים ברורים שמלחמה היא מציאות בה הורגים ונהרגים. זאת המצוה היחידה בתורה שהיא על מנת כן. בכל המצוות האחרות הדוחות פקו"י ונאמר בהן "יהרג ואל יעבור", אין שום ענין לעמוד

לכתחילה מול התותח כדי להיחרג, ואם אפשר להמלט, יש להמלט. אבל מצוה זו של כבוש ארץ ישראל ושלטון א"י היא על דעת מסירות מנפש.

11. ר"ב הלוי עפשטיין, תורה תמימה, דברים יב- לא נתבאר טעם דבר זה (= הספרי), ויתכן לומר משום דבכלל אי אפשר לקיים כל המצוות כולן שבתורה רק בא"י.

12. מהר"ל, גור אריה, בראשית א, א- לפי שאם יאמרו וכו'. וא"ת דאכתי קשה דמאי ענין נתינת הארץ לישראל אצל מצות התורה שכתוב זה בתורה? ואין זה קשיא מפני שרוב מצות התורה תלויות בארץ.

13. חידושי חתם סופר, סוכה לו

נלע"ד רבי ישמעאל נמי לא אמר מקרא ואספת דגנך אלא בא"י ורוב ישראל שרויין שהעבודה בקרקע גופה מצוה משום יישוב א"י ולהוציא פירותיה הקדושים, ועל זה ציוותה התורה ואספת דגנך ובוטו זורה גורן השעורים הלילה משום מצוה. וכאלו תאמר לא אניח תפילין מפני שאני עוסק בתורה הי"נ לא יאמר לא אאסוף דגני מפני עסק התורה, ואפשר אפילו שארי אומנויות שיש בהם יישוב העולם הכל בכלל מצוה. אבל כשאנו מפוזרים בעו"ה בין או"ה וכל שמרבה העולם יישוב מוסיף עבודת ה' חורבן מודה ר' ישמעאל לרשב"י ועל זה אנו סומכים על ר' נהוראי במתני' סוף קידושין מניח אני כל אומנויות שבעולם ואיני מלמד בני אלא תורה היינו בח"ל וכנ"ל.

14. ספר החרדים, פ' נט- מצות ישיבת ארץ ישראל כל עת ורגע שהאדם בא"י הוא מקיים המצוה זו.

15. רמב"ן ויקרא פרק יח פסוק כה

מן הענין הזה אמרו בספרי (עקב מג), ואבדתם מהרה (דברים יא יז), אף על פי שאני מגלה אתכם מן הארץ לחוצה לארץ היו מצויינין במצות שכשתחזרו לא יהו עליכם חדשים. משל לאדון שכעס על אשתו ושלחה לבית אביה, אמר לה הוי מתקשטת תכשיטים שכשתחזרי לא יהיו עליך חדשים, וכן אמר ירמיה (לא, כ) הציבי לך ציונים, אלו המצות שישראל מצויינין בהם: והנה הכתוב שאמר ואבדתם מהרה... ושמתם את דברי אלה וגו', אינו מחייב בגלות אלא בחובת הגוף כתפילין ומזוזות, ופירשו בהן כדי שלא יהו חדשים עלינו כשנחזור לארץ, כי עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'. ולפיכך אמרו בספרי (פ' ראה), וירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות (דברים יא לא לב), ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצות שבתורה, וכך הוא בתוספתא דע"ז (פ"ה ה"ב). וזו היא מחשבת הרשעים (סנהדרין קה א) שהיו אומרים ליחזקאל, רבינו יחזקאל עבד שמכרו רבו יש עליו כלום?!

16. דברים ה, כח-ו, א

ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה... וזאת המצוה החקים והמשפטים אשר צוה ה' א-להיכם ללמד אתכם לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה.

17. שו"ת הריב"ש סימן קא

אבל ישוב ארץ ישראל, אינה מצוה לשעתה, אלא מצוה המתקיימת לעולם היא, ומצוה ותועלת היא לכל ישראל, שלא תשתקע ארץ קדושה ביד טמאים, ואין למדין ממנה לשאר מצות.

18. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן רלד

היוצא מדברינו דעכ"פ לכ"ע קדושת שניהם קדושת עולמים מימות עולם עד סוף כל ימות עולם לא נשתנה ולא ישתנה... וגם הרמב"ם דלא מנה למ"ע = למצות עשה = ישיבת א"י כמו שחשב הרמב"ן במניין המצות מ"מ מודה ביתר שאת בקדושה בזה"ז ומפני כן כ' במ"ע קנ"ג ומייתי ליה המפרש ספ"ה מהל' קידוש החדש, וז"ל ונאמר אם ח"ו יאבדו בני ישראל מא"י, חלילה לא-ל מעשות זאת לפי שהבטחנו בתורה שלא תכלה אומה זו בכלל, וכן אם לא נמצא ב"ד בא"י ולא בח"ל ב"ד שנסמכו בא"י הי' זה החשבון שאנו מחשבין אותו בח"ל לא יועיל לנו כלום שאין מעבריי שנים וקובעים חדשים אלא בא"י שנאמר כי מציון תצא תורה... זהו כוונת הרמב"ם... כי לא נפחתה קדושתה ולא תלי' כלל בקיום מצות אלא הארץ עצמה קדושה וירושלים קדושה יותר... ופשט הגמ' דמקדימים יושבי א"י [=לצדקה] משום דישיבתה מצוה מפני קדושה שבה.

19. הגר"א (הגאון מוילנה), קול התור עמ' תע - ונדע למשגב דבר רבינו. שתי המצוות שאדם שלם נכנס בהם בכל גופו הן סוכה וארץ ישראל ורמז נתן לזה בפסוק והיה בשלם סוכו ומעונתו בציון.

20. הראי"ה קוק, מאמרי הראי"ה, עמ' 179
החקלאות, הלא היא אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט, אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כולם קודש הם, כי הוא כולו ממלא את ביטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום שלו... הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש, והקודש הזה שביסוד החקלאי מובלט הוא על ידי זה שחגיגת ראשית הקציר, העומר, עולה הוא למדרגת עבודת הקודש היותר עליונה, והקרבת המוקדש עמו הוא קרבן צבור שדוחה את השבת.

21. הראי"ה קוק, שבת הארץ / מבוא / [טו] ארץ-ישראל דומה לתלמוד-תורה : ותלמוד-תורה, אע"פ שהוא מביא לידי המצוות כולן, מכל-מקום חלילה לומר, שערכה של תורה איננו כ"א הכשר למעשה המצוות, אבל היא עליונה וחשובה בקדושתה בפני עצמה, עד שאפילו כשלומדין מה שאי אפשר לקיים כלל אין שיעור למעלת הלימוד ההוא... כי היא בעצמה עליונה מכל; אלא שבכלל גודל מעלתה כלולה גם מעלה זו שהיא מביאה לידי מעשה - כמו כן היא קדושת ארץ ישראל, אע"פ שבקדושתה היא מביאה אותנו גם בחורבנה לידי כמה מצוות, שאין לנו דוגמתן בחוץ-לארץ, וק"ו בבנינה... מ"מ לא זה הוא כל עיקר מעלתה... כי עצם ישיבת א"י מצד עצמה שקולה היא נגד כל המצוות שבתורה... ואינה רק הכשר לקיום המצוות... וכן בספר כפתור-ופרח (פרק י') האריך בטוב-טעם לבאר, שקדושת א"י היא מעלה בפני עצמה חוץ מקדושת המצוות התלויות בארץ, אלא שמצורף לזה היא מעוטרת, מפני יקרת מעלתה ושלמות ישראל התלויה דוקא בה, - במצוות רבות התלויות בארץ. וכתב שם: "וכן יעקב אבינו ויוסף הצדיק ומשה כולם היו משתוקקים להקבר בא"י בהיותם חוצה לארץ, ואע"פ שעדיין לא נכבשה.

22. שו"ת הרשב"א חלק א סימן קלד
שאלת מה שאמרו כל הדר בחוצה לארץ כמי שאין לו א-לוה.
תשובה- לפי שארץ ישראל נקראת נחלת ה' דכתיב (שמואל א' כ"ב) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה'. והוא יתברך נקרא א-להי הארץ ומיוחדת לו... וכתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' א-להיך בה. ועיקר מצות התורה כולן בארץ הן עד כי כמה מצוות אין נוהגות כלל אלא בארץ. כמו שאמרו במדרש הציבי לך ציונים (ירמיה לט).

23. הראי"ה קוק, אורות-ארץ-ישראל / א
אַרְץ-יִשְׂרָאֵל אֵינָה דָּבָר חִיצוֹנִי, קִנְיֹן חִיצוֹנִי לְאַמָּה, רַק בְּתוֹר אֲמִצְעֵי לְמִטְרָה שֶׁל הַהִתְאָגְדוֹת הַכְּלָלִית וְהַחִזְקֵת קִיּוּמָה הַחֲמֵרִי אוֹ אֶפְלוֹ הַרוּחָנִי. אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא חֲטִיבָה עֲצֻמוֹתִית קְשׁוּרָה בְּקֶשֶׁר-חַיִּים עִם הָאָמָּה, חֲבוּקָה בְּסִגְלוֹת פְּנִימִיּוֹת עִם מְצִיאוֹתָהּ.

24. ישעיהו סב, ה, כי יבעל בחור בתולה יבעלך בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך א-להיך.

25. הרב ישראל יהושע מקוטנה, שו"ת ישועות מלכו חלק יורה דעה סימן סו, נכתב בשנת תרנ"א בזמן הזה שנשתנה בעזהי"ת לטובה הן בסכנת הדרכים והן מצד עניות ודאי היא מצוה גדולה, אמנם גם לפי דעת הרמב"ן שחשב זאת למי"ע מ"מ בעיקר המצוה אינו אלא הירושה והישיבה כאדם העושה בתוך שלו לכבוש א"י שתה"י תחת ירושתנו לא על ביאה ריקנית של עתה... ומ"מ בודאי מצוה גדולה היא... ואין ספק שהיא מצוה גדולה כי הקיבוץ [גלויות] הוא אתחלתא דגאולה, ונאמר עוד אקבץ עליו לנקבציו ועיין ביבמות דף ס"ד שאין השכינה שורה פחות משתי רבבות מישראל, ובפרט עתה שראינו התשוקה הגדולה הן באנשים פחותי ערך הן בביונים הן בישרים בלבותם קרוב לודאי שנתנוצץ רוח הגאולה, אשרי חלקו שהוא ממזכה רבים :

26. הגר"מ חר"ל פ, ממעיני הישועה חלק ב' פרק מה', עמ' קצו- בכל תקופה ותקופה ישנה נקודה עיקרית שדרך הנקודה היא מאיר כל הטוב ומתוכה מתנוצצים כל קיומי התורה והמצוות שבתקופה היא, שיודעים הם שאם יעכבו בעד הפרחתה של הנקודה היא ימנעו בזה כל השפעת האורה והקדושה שבאה דרך הצינור הלזה... בימי החשמונאים... ובעקבתא דמשיחא הנקודה העקרית היא א"י וממנה נובע הכל ומבלעדי ההתאחזות בה אין שום השפעה של קדושה בעולם, ואין פלא אם כל העמים רוצים לעכב ביאתם של ישראל בארץ הקודש והתקשרותם בה, וכל כובד ההתנגדות שלהם היא בעיקר על הנקודה הזאת.